

חוק השקיות: מענישים את החלשים בגלל מיעוט המזהמים

יש שני מרוויחים עיקריים מחוק השקיות שאושר בכנסת - יצרני שקיות הבד, ו"סביבתנים" ובירוקרטים שייהנו מתשלומי המס שיעוברו ל'קרן הניקיון של המשרד להגנת הסביבה'. עיני אינה צרה בפרנסתם של אנשים, אבל למה על חשבון העניים?

הלל גרשוני 29/3/2016 13:55 |

לכאורה מדובר במס שוויוני: מדובר בתשלום של עשר אגורות על כל שקית הוא תשלום בהתאם לכמות המזון שאדם קונה. קניית יותר מזון – תשלם יותר. קניית פחות – תשלם פחות. אבל זה רק לכאורה.

ראשית, אותה שקית עוטפת מוצר זול כמו מוצר יקר. אם אתה קונה בדרך כלל מוצרים זולים – כלומר, אם אתה לא יכול להרשות לעצמך לקנות שמפן וקוויאר – אחוז מס השקיות שתשלם גבוה יותר מזה שמשלם עמיתך העשיר. אתה עוטף בשקית לחם שעלה לך 5 ש"ח ומשלם עוד 10 אגורות (מס של 2%), והעשיר עוטף באותה שקית - לחם מפונפן שעולה 15 ש"ח ומשלם גם הוא 10 אגורות (מס של 0.66%).

[«הירשמו למהדורה המרכזית וקבלו כל יום ב-15:00 את הכותרות הכי מעניינות»](#)

אבל זה לא הכול: עניים צורכים הרבה יותר מזון, באחוזים מהכנסתם ובאחוזים מההוצאות שלהם, מאשר עשירים. נכון שעשירים קונים יותר מזון ביותר כסף, אבל הם גם מרוויחים הרבה הרבה יותר. את רוב הכסף שלהם הם מוציאים על בילויים אחרים. יאכטה אי אפשר לעטוף בשקיות. מס על שקיות, לפיכך הוא רגרסיבי עוד יותר, ונראה כמיועד בעיקר לפגוע כמה שיותר בחלשים.

כאן יעצור הקורא ויטען שלא חייבים שקיות ניילון. אפשר להשתמש בתיקי בד רב פעמיים! נכון, אבל אותו היגיון חוזר גם כאן: התיקים אינם חנימיים – הם עולים כמה שקלים. וגם הם לא נשארים לנצח, כך ששוב נופל הנטל על הקונה, וככל שהוא עני יותר, אחוז המס מתוך ההכנסות וההוצאות שלו גבוה עוד יותר. עבור עשיר, תוספת של שקל או שניים בכל קנייה אינה משמעותית בכלל. עבור עני, שמשווה בין מחירי מוצרים עד רמת ה-10 אגורות, בהחלט כן.

כך שגם אם מדובר בחוק לטובת הסביבה, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו האם לטובת הסביבה אנחנו צריכים לדפוק דווקא את העניים. האם "הסביבה" קודמת לבני אדם?

לא השקיות הן המלכלכות – בני אדם הם המלכלכים

אבל גם התועלת של החוק לסביבה מפוקפקת מאוד. רובן המוחלט של השקיות מגיע בסוף הדרך למטמנות; מדובר בפחות מאחוז מהפסולת הביתית בישראל, כך שצמצום של צריכת השקיות לא ישנה במיוחד את כמות הפסולת המוטמנת. ומכל מקום, בניגוד למיתוס, אין כל בעיה עם זבל שמגיע למטמנות. הוא מגיע ונשאר שם וזה הכול.

הוא לא "מזהם" שום דבר – הוא פשוט שם. ויש לי חדשות בשבילכם: כדור הארץ הוא מקום ענק. גם ארץ ישראל היא

גדולה מאוד ביחס למקום הנדרש למטמנות. חישוב שנעשה בארה"ב העלה שאת כל הפסולת של ארה"ב לאלף השנה הקרובות ניתן יהיה להטמין בתוך ריבוע שצלעו 35 מייל – וגם אותו אפשר לכסות אחר כך ולהקים עליו פארק.

נכון, חלק קטן מהשקיות מתעופפות להן בשמורות טבע ומכערות את הנוף ומזהמות את הים. אבל לפי מחקר של **מוסד שמואל נאמן**, מדובר בחלק מזערי מהשקיות, וגם הנזק של כל שקית זניח.

בנוסף, האם רק שקיות מלכלכות את הנוף? בטויל הבא שלכם מצאו מקום מלוכלך ותגלו שם מכל הבא ליד – שקיות ניילון ולידן גם קופסאות שימורים, קרטון, בקבוקים, פחיות ועוד ועוד. כי לא השקיות הן המלכלכות – בני אדם הם המלכלכים.

אילו היו משיתים קנס קטן על כל מי שמעיף שקית לים או משאיר זבל ברחוב או בטבע, היה בדבר היגיון. אך כאשר מענישים את כל הציבור, ובפרט את השכבות החלשות, בגלל חטאו של ציבור קטן של מזהמים – סימן שאיבדנו לחלוטין את יכולת החשיבה ההגיונית שלנו.

איך מתקבל חוק כזה? מי בעל האינטרס כאן? נעקוב אחרי הכסף ונגלה שני מרוויחים עיקריים מהחוק: יצרני שקיות הבד מצד אחד, ומצד שני סביבתנים ובירוקרטים שיהנו מהתשלומים של מס השקיות ל"קרן הניקיון של המשרד להגנת הסביבה", דבר שיאפשר להם למצוא עבודה בקלות רבה יותר.

אל תטעו, עיני אינה צרה בפרנסתם של אנשים, יהיו אלה יצרני שקיות בד או סביבתנים. אבל למה לפרנס אותם על חשבון העניים?